

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gm. SŁAWA

- dla terenów położonych w Sławie i Śmieszkowie, przeznaczonych pod funkcję eksploatacji powierzchniowej kruszywa

Opracowanie:

mgr Andrzej Rybczyński
biegły nr 0064, Wojewody Wielkopolskiego,
w zakresie ocen oddziaływania na środowisko

mgr Gabriela Harke-Rybczyńska

wrzesień 2016

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	3
1.1	Przedmiot i cel opracowania	3
1.2	Podstawa prawna opracowania	4
1.3	Zakres opracowania oraz wykorzystane materiały	5
1.4	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	7
2.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
2.1	Cel opracowania planu i projektowane przeznaczenie terenu	7
2.2	Powiązania projektu planu z innymi dokumentami	8
3.	OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	9
3.1	Charakterystyka środowiska	9
3.2	Wpływ dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze – ocena stanu środowiska	16
3.3	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego zagospodarowania	17
4.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	17
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	21
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE JE	22
6.1	Oddziaływanie na abiotyczne elementy środowiska	22
6.1.1	Przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu	23
6.1.2	Wpływ na zasoby naturalne gminy	23
6.1.3	Przewidywane zmiany warunków gruntowo-wodnych	24
6.1.4	Przekształcenia gleb	24
6.1.5	Klimat lokalny i stan higieny atmosfery	25
6.1.6	Wpływ ustaleń planu na klimat akustyczny terenu	26
6.1.7	Wpływ planu na wytwarzanie odpadów	26
6.2	Oddziaływanie na środowisko biotyczne i kulturowe obszaru objętego zmianą	27
6.2.1	Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione, w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność	27
6.2.2	Wpływ ustaleń planu na różnorodność biologiczną, świat roślin i zwierząt	29
6.2.3	Oddziaływanie ustaleń projektu planu na zabytki i dobra materialne	30
6.2.4	Oddziaływanie na ludzi	30
6.3	Przewidywane oddziaływanie ustaleń planu na całość środowiska przyrodniczego	30
7.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM I PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI JEGO USTALEŃ	32
8.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	33
	STRESZCZENIE	34

ZAŁĄCZNIKI:

- tło przyrodnicze 1: 200 000
- rysunek zmiany Studium uwarunkowań(...) gminy Sława 1: 25 000

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sława, wywołanej uchwałą nr XVII/74/15 Rady Miejskiej w Sławie z 26 listopada 2015 r.*

Zmianą studium objęte są:

- w Sławie – tereny byłego wyrobiska kruszywa naturalnego (złoże częściowo wyeksploatowane), sąsiadujące od północy i wschodu z terenem leśnym, od zachodu – terenami istniejącej oczyszczalni ścieków, w obowiązującym studium przeznaczone pod funkcje aktywności gospodarczej i przemysłu oraz projektowany przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100
- w Śmieszkowie – tereny rolniczo nieprzydatne przeznaczane w obowiązującym studium pod zalesienia (w części sąsiadujące z lasem), nad którymi przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest drugim, obok opracowania ekofizjograficznego, wymaganym ustawowo dokumentem planistycznym, wprowadzonym ustawą, z 27 kwietnia 2001 r., *Prawo ochrony środowiska*. Jej zakres, tryb opiniowania oraz przyjęcia dokumentu zawiera ustawa z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 353) a precyzują stosowne pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim (nr WOOŚ-I.411.32.2016.JF, z 1 marca 2016 r.) i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowej Soli (nr NZ.9022.1.3.2016 z 18 lutego 2016 r.).

Prognoza do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest częścią strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jednego z głównych narzędzi realizacyjnych zasady zrównoważonego rozwoju. Nie powinna ona stanowić wyłącznie koreferatu do przedstawionego studium, ale dotyczyć całego procesu planistycznego. Pozwala to bowiem, we wszystkich fazach planowania, uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi

a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi. Skuteczność realizacji polityki ekologicznej państwa, opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju, w dużej mierze zależy bowiem od racjonalnego zagospodarowania przestrzennego kraju, regionów i poszczególnych gmin. Polityka proekologiczna powinna uzyskać akceptację lokalnej społeczności. Służy temu m.in. prognoza oddziaływania na środowisko – dokument wzbogacający miejscowe planowanie przestrzenne o treści ekologiczne, wykładany do publicznego wglądu.

Celem prognozy jest określenie przewidywanych skutków przyrodniczych projektowanego przeznaczenia terenu, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska oraz środowiska jako całości, a zwłaszcza jego prawidłowego funkcjonowania.

1.2. Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania prognozy są:

- Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 353)
- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 778).

Ponadto w opracowaniu wykorzystano ustalenia innych ustaw szczegółowych oraz przepisów wykonawczych:

- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 672)
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 1651)
- Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 2100)
- Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 909)
- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 196)
- Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 290)
- Ustawa z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zmianami)
- Ustawa z 1 lipca 2011 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity - Dz.U. z 2016 r., poz. 250)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity - Dz. U. z 2014, poz. 112)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016, poz. 71)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408)

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25, poz. 133)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity - Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).

1.3. Zakres opracowania oraz wykorzystane materiały

Sporządzenie prognozy poprzedzone zostało analizą *Opracowania ekofizjograficznego gminy Sława* (Pracownia Projektowa GAMA sc, Oborniki Śląskie 2008) oraz wizją terenu, rozpoznającą aktualne użytkowanie terenów, wzajemne relacje pomiędzy elementami środowiska, jego aktualny stan oraz podatność na degradację.

Analizując przedstawiony projekt zmiany studium, w prognozie, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ projektowanego dokumentu na środowisko. Określono możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Wykorzystane materiały archiwalne i publikacje:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Sława. Pracownia Projektowo-Usługowa GAMA sc, Oborniki Śląskie 2014
- Strategia rozwoju województwa lubuskiego do 2020 roku; Zielona Góra 2012 (przyjęta uchwałą nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z 19 listopada 2012 r.)
- Strategia rozwoju powiatu wschowskiego na lata 2014-2020, Wschowa 2014
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego 2014-2017 (uchwała nr XXII/191/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z 21 marca 2012 r.)
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów 22 lutego 2011 r. – MP nr 40, poz. 451). KZGW, Warszawa 2011
- Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku (uchwała nr XXX/281/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z 10 września 2012 r.)
- Program ochrony środowiska dla powiatu wschowskiego. Wschowa 2003
- Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku (uchwała nr XXX/281/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z 10 września 2012 r.)
- Opracowanie ekofizjograficzne województwa lubuskiego. Przyroda ożywiona; Zielona Góra 2008
- Opracowanie ekofizjograficzne gminy Sława (Pracownia Projektowa GAMA sc, Oborniki Śląskie 2008)
- Prognoza oddziaływania na środowisko mpzp w obrębie Radzyń i miasta Sława oraz Lubiaków, gmina Sława. Pracownia Projektowo-Usługowa GAMA sc, Oborniki Śląskie 2014
- Ekologiczna sieć *Natura 2000* – problem czy szansa; pr. zb. pod red. M. Makomaskiej-Juchiewicz i St. Tworka. IOP PAN, Kraków 2003

- Koncepcja krajowej sieci ECONET-PL, pr. zb. pod red. A. Liro; Fundacja IUCN, Warszawa 1998
- J. Kondracki, Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2009
- J. M. Matuszkiewicz, Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008
- J. M. Matuszkiewicz, Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008
- Metodyka wyznaczania obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych dla potrzeb planowania i gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Ministerstwo Środowiska, KZGW-Warszawa 2009
- P. Wylegała, St. Kuźniak, P. Dolata; Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie woj. wielkopolskiego (przygotowane na zlecenie WBPP). Poznań 2008
- Ptaki łąk i mokradł Polski (stan populacji, zagrożenia i perspektywy ochrony); pr. zb. pod red. J. Krogulca, Fundacja IUCN, Warszawa 1998
- T. Wilk, M. Jujka, J. Krogulec, P. Chylarecki, Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki 2010
- SDF obszarów Natura 2000: Pojezierze Sławskie (PLB 300011)
- SDF obszarów Natura 2000: Żurawie Bagno Sławskie (PLH 080047)
- Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2013-2014 na obszarze woj. lubuskiego. WIOŚ, Zielona Góra 2015
- Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych badanych w latach 2010-2012, WIOŚ Zielona Góra
- Ocena jakości wód podziemnych województwa lubuskiego w 2013 r. WIOŚ, Zielona Góra 2014
- Informacja o stanie środowiska dla powiatu wschowskiego(...) w roku 2014. WIOŚ, Zielona Góra 2015
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim(...) w 2015 r. WIOŚ, Zielona Góra 2016
- Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2011-2012 i 2013-2014. WIOŚ, Zielona Góra
- Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2014 roku. WIOŚ, Zielona Góra 2015
- Regiony klimatyczne Polski (wg W. Okołowicza); mat. szkol. GEOPROJEKT-Warszawa, 1982
- Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin; IUNiG, Puławy 1981
- Atlas klimatu Polski. IMGW, 2005
- Podział hydrograficzny Polski 1:200 000. IMGW, Warszawa 1980-83
- Mapa geomorfologiczna Polski, 1:500 000. IGiPZ, Warszawa
- Mapa geomorfologiczna Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej pod red. B. Krygowskiego 1:300 000. UAM, Poznań 2007
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000. PIG, Warszawa
- Mapa geologiczno-gospodarcza Polski 1:50 000. PIG, Warszawa
- Mapa hydrograficzna Polski 1:50 000, GUGiK, Warszawa
- Plan urządzenia lasu Nadleśnictwo Sława Śląska. RDLP, Zielona Góra 2006
- Mapa glebowo-bonitacyjna 1:5 000. WBGiTR
- Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa 1:300 000; IGiPZ PAN, Warszawa 1995

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu.

Sporządzono ją zgodnie z wymogami art. 51 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W toku sporządzania opracowania posłużono się przede wszystkim metodą indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w logiczną całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania.

Dokonano w ten sposób zarówno oceny aktualnego stanu środowiska, jak i prognozy jego funkcjonowania pod wpływem planowanych zmian w zainwestowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W toku prac planistycznych, przy stałej współpracy z autorami zmiany studium, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ projektu zmiany studium na środowisko. Określono możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

O skutkach oddziaływania zmiany studium na środowisko poinformowani zostaną jego wnioskodawcy, społeczność lokalna oraz organy samorządowe.

2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. Cel opracowania zmiany studium i projektowane przeznaczenie terenów

Według ustawy, z 27 marca 2003 r., o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, miejscowy plan sporządza się w celu ustalenia przeznaczenia terenów (...) oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Muszą być w nim zawarte zasady kształtowania ładu przestrzennego oraz uwzględnione dostosowanie funkcji, struktury zabudowy i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych terenów.

Przedmiotem i celem zmiany studium jest:

- w przypadku Sławy – zmiana terenów aktywności gospodarczej i przemysłu na tereny eksploatacji surowców mineralnych (związana z dokończeniem eksploatacji stwierdzonych złóż kruszywa nadających się do wykorzystania)
- w przypadku Śmieszkowa – zmiana terenów rolniczych przeznaczonych na dolesienia na tereny eksploatacji surowców mineralnych (związana z udokumentowaniem złóż kruszywa nadających się do eksploatacji).

Planowane przeznaczenie obejmuje zatem wyłącznie strefę terenów powierzchniowej eksploatacji kruszywa – PG, w której zakłada się prowadzenie eksploatacji kopalin a także prowadzenie działalności gospodarczej, przemysłu, baz, składów, usług i obsługi ruchu transportowego; przewiduje się możliwość zachowania w planach miejscowych istniejącego użytkowania.

Ustalenia szczegółowe:

- obowiązuje sposób eksploatacji złoża zgodny z przepisami szczególnymi
- określa się rolny, leśny, wodny lub turystyczny kierunek rekultywacji terenów przekształconych górniczo
- dopuszcza się lokalizację obiektów kubaturowych związanych wyłącznie z działalnością górniczą
- ustala się, że wszelka uciążliwość prowadzonej działalności nie może przekraczać granic terenu górniczego
- dopuszcza się lokalizację utwardzonych dróg wewnętrznych.

2.2. Powiązania projektu zmiany studium z innymi dokumentami

Znaczący wpływ na politykę przestrzenną i ekologiczną miasta i gminy mają, przyjęte przez Radę Miejską w Sławie, dokumenty o charakterze strategicznym. Projekt zmiany studium jest zgodny ze *Strategią rozwoju województwa lubuskiego do 2020 r.*, *Strategią rozwoju powiatu wschowskiego na lata 2014-2020* oraz obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sława*. Ponadto, koresponduje z aktualnym *Programem ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku*, określającym politykę ekologiczną regionu i gminy. Obowiązuje bowiem hierarchizacja planowania przestrzennego.

Celami nadrzędnymi *Strategii rozwoju województwa lubuskiego do 2020 r.*, dokumentem spójnym z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* oraz *Strategią Rozwoju Kraju* (powiązaną z dokumentami europejskimi na ww. lata) jest: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna, wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna, społeczna i terytorialna spójność regionu oraz efektywne zarządzanie nim. *Strategia rozwoju powiatu wschowskiego na lata 2014-2020* eksponuje m.in. atuty Pojezierza Sławskiego – jego wysoką atrakcyjność dla rozwoju turystyki pobytowej i rekreacji, obszary leśne, obiekty dziedzictwa kulturowego. Zwraca przy tym uwagę na istotne mankamenty, jak: nieodpowiadające potrzebom połączenia komunikacyjne, słabo rozwinięty transport zbiorowy (w tym brak transportu kolejowego), brak kompleksowych rozwiązań w zakresie infrastruktury

tury drogowej, niedoinwestowanie i zły stan techniczny dróg, niewystarczająca ilość miejsc noclegowych o zróżnicowanym standardzie, ograniczone możliwości uprawiania sportów wodnych w wyniku przepisów prawnych, słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych itp.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest ustawowo usankcjonowanym elementem planowania strategicznego, kreującym politykę przestrzenną miasta i gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Potrzeba zmiany istniejącej funkcji związana jest ze złożonymi (w trybie sporządzania zmiany studium) wnioskami o podjęcie eksploatacji udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego lub dokończeniem eksploatacji pozostawionej w złożu kopaliny. Zamierzenia te nie wymagają ze strony Gminy dodatkowych kosztów, związanych z finansowaniem sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej itp., służących realizacji zadań własnych gminy,

3 OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1. Charakterystyka środowiska

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej *J. Kondrackiego*, Sława i Śmieszkowo usytuowane są na obszarze Pojezierza Sławskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Leszczyńskiego i podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich.

Rzeźba terenu okolic Sławy jest dosyć urozmaicona dzięki obecności form dolinnych rozcinających powierzchnie wysoczyznowe.

Sława położona jest na wschodnim skraju Jeziora Sławskiego. Lustro wody w jeziorze, położonym w dnie Rowu Sławińskiego, łączącego rynny Jezior Przemęckich z Kotliną Kargowską i płynącą jej dnem Obrzycą, znajduje się na wysokości około 57 m n.p.m. Dno uchodzącej do niego Czernicy, odległej od terenu objętego zmianą studium o 400 m znajduje się metr wyżej. Powierzchnia wysoczyzny, na obszarze której usytuowany jest teren planowanej eksploatacji kruszywa wyniesiona jest 69-71.5 m n.p.m. a teren objęty zmianą studium, położony częściowo w strefie krawędziowej ca 63.5-70.5 m n.p.m.

Śmieszkowo położone jest około 5 km na północ od przedmiotowego terenu w Sławie, na powierzchni płaskie terasy sandrowej, około 63.5-64.5 m n.p.m.

Budowa geologiczna jest dobrze rozpoznana. Gmina Sława położona jest w środkowej części Monokliny Przedsudeckiej. Głębokie podłoże tworzy tzw. platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa osadowa zbudowana głównie z utworów mezozoicznych. Ich powierzchnię budują głównie czerwono-zielone łowce dolnej jury (re-

tyk) utwory permu i triasu. Strop utworów trzeciorzędowych zalega około 200 m p.p.m. Składają się na nie głównie osady oligocenu i miocenu, wykształcone w postaci piasków drobnoziarnistych, iłów i mułków o miąższości poniżej 50 m oraz osadów piaszczysto-iltych, niekiedy z wkładkami i przewarstwieniami węgla brunatnego – o łącznej miąższości do około 75 m. Seria plioceńskich iłów poznańskich, będąca ostatnim ogniwem trzeciorzędu nie stanowi zwartej kompleksu i ma miąższość rzędu 0-10 m.

Podłoże podczwartorzędowe jest dobrze udokumentowane. Występujące od powierzchni utwory czwartorzędowe odznaczają się zróżnicowaną, kilkudziesięciometrową miąższością (od około 30 m w części południowej do niemal 100 m w części zachodniej). Na obszarach wysoczyznowych dominują gliny lodowcowe, miejscami przykryte warstwą piasków. W miejscach objętych zmianą studium warstwa glin ma niewielką miąższość lub została wyerodowana a jej miejsce zajmują piaski i żwiry.

Warunki geologiczno-gruntowe obu analizowanych rejonów są dosyć jednorodne. W podłożu dominują piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej o co najmniej kilkunastometrowej miąższości, lokalnie przykryte cienką warstwą glin lodowcowych i podścielone lodowcowymi glinami piaszczystymi zlodowacenia środkowopolskiego.

Gmina Sława jest obszarem niezbyt zasobnym w surowce mineralne, zarówno kopaliny podstawowe, jak i pospolite.

Według Państwowego Instytutu Geologicznego, w skrajnie południowej części jej obszaru (na pograniczu z dolnośląską gminą Kotła) zaznacza swą obecność niewielkie, nieeksploatowane złoża gazu ziemnego *Dębina* (GZ 6257).

Spośród kopalin pospolitych występujących na obszarze gminy, pewne znaczenie gospodarcze mają złoża kruszywa naturalnego. Udokumentowanych jest obecnie pięć złóż kruszywa naturalnego: *Krzepielów*, *Krażkowo* i *Krażkowo I* oraz *Sława* i *Śmieszkowo I*.

Charakterystyka objętych zmianą studium złóż kruszywa naturalnego, według PIG

lp.	złoże	powierzchnia [ha]	rok udokumentowania	głębokość do zw. wody	parametry złoża:	
					a. grubość nadkładu [m]	b. miąższość złoża [m]
1	Sława	1.569	2014	0.6-8.8	a. 0.0 – 1.5	śr. 0.82
					b. 8.2 – 12.7	śr. 11.48
					c. 277,88 tys.t	
2	Śmieszkowo I	1.700	2014	2.3-3.0	a. 0.2 – 0.2	śr. 0.2
					b. 11.8 – 14.8	śr. 14.3
					c. 440,29 tys.t	

Sieć hydrograficzna gminy Sława rozmieszczona jest nierównomiernie. Przeważająca część gminy należy do zlewni Jeziora Sławskiego i wypływającej z niego Obrzyca (dopływu Odry). Jedynie południowa część gminy odwadniana jest przez niewielkie cieki uchodzące do Krzyckiego Rowu (dopływ Odry) a z części południowo-wschodniej wody opadowe odprowadzane są, poprzez rynnę Jezior Przemęckich oraz Południowy Kanału Obry – do Warty.

Objęty zmianą studium teren w Sławie znajduje się w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) *Młynówka Kaszczorska z Jeziorem Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lgińsko* - PLRW 6000251564899, reprezentowanej przez ciek łączący jeziora (typ abiotyczny 25). A teren w Śmieszku w JCWP *Obrzyca do Ciekącej z Jeziorem Sławskim i Jeziorem Tarnowskim Dużym* - PLRW 60001715632, reprezentowanej przez naturalny potok nizinny piaszczysty (typ abiotyczny 17).

Centralną część systemu hydrologicznego gminy stanowi Jezioro Sławskie, o powierzchni 817,3 ha, średniej głębokości 5,2 m oraz maksymalnej 12,3 m. Charakteryzuje się wysoką zawartością wapnia, dużą ilością planktonu, jest niestratyfikowane i zalicza się do jezior eutroficznych, choć zalesienie obrzeży, w miarę duża głębokość oraz dobra wymiana wód w ciągu roku chronią akwen przed degradacją (typ abiotyczny 3b). Stan czystości wód jest niejednorodny. Według ostatnich dostępnych badań (*Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych badanych w latach 2010-2012, WIOŚ Zielona Góra*), pod względem fizyko-chemicznym woda Jeziora Sławskiego odpowiada III klasie czystości (decydują stężenia fosforu ogólnego), stan biologiczny jest słaby, stan ekologiczny umiarkowany a ogólny stan JCW określany jako zły. Główną przyczyną wysokich stężeń wskaźników zanieczyszczeń wód Jeziora Sławskiego są długotrwałe zaniedbania w gospodarce ściekowej na terenie zlewni oraz wzrost zanieczyszczeń w sezonie turystycznym.

Według *Oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2013-2014 na obszarze woj. lubuskiego*, stan ekologiczny JCWP *Obrzyca, do Ciekącej z Jeziorem Sławskim i Jeziorem Tarnowskim Dużym* - PLRW 60001715632, określono jako dobry, przy I klasie elementów biologicznych i hydromorfologicznych oraz II klasie elementów fizykochemicznych.

Wpływająca do Jeziora Sławskiego, Czernica (przepływająca około 400 m na zachód od terenu złoża Sława), w kilku ostatnich latach nie była objęta badaniami stanu czystości wód.

Otoczenie Śmieszku to z kolei tereny niemal bezwodne.

Wody podziemne występują w kilku poziomach wodonośnych i najczęściej ujmowane są z dwóch pięter: trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Gmina Sława położona jest w regionie wodnym środkowej Odry, w zasięgu kilku głównych zbiorników wód podziemnych w strukturach czwartorzędowych: GZWP nr 150 – Pradolina Warszawa-Berlin (część północna), GZWP nr 303 – Pradolina Barycz-Głogów (skrajnie południowo-zachodnie fragmenty terenu), GZWP nr 304 – zbiornik międzymorenowy Przemęt (skrajnie wschodnia część), GZWP nr 306 – zbiornik Wschowa (południowo-wschodnia część gminy). Większość obszaru gminy, w tym tereny objęte planem, znajduje się jednak poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych. Wydajność ujęć czwartorzędowych uzależniona jest od miąższości warstw wodonośnych i ich granulometrii. W zachodniej części gminy na ogół przekracza ona 40 m³/h.

Wody podziemne okolic Sławy należą do jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 71; PLGW 631071 (według obecnego podziału JCWPd nr 69; PLGW 631069), w których na obszarze gminy występują jeden-dwa czwartorzędowe poziomy wodonośne i wielowarstwowy system wodonośny w obrębie utworów neogeńskich. Użytkowym poziomem jest poziom mioceński, bowiem oligocen zalega głęboko, jest słabo rozpoznany i wysokozmineralizowany. Średnia miąższość wodonośca wynosi 10-20 m, niekiedy 20-40 m. Według GIOŚ, JCWPd charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym (2015 r.) i dobrym stanem ilościowym (2015 r.).

Ostatnie badania wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego (diagnostycznego) w granicach powiatu wschowskiego przeprowadzono w 2012 roku, w jednym punkcie pomiarowym, położonym na terenie m. Wschowa. Wody podziemne w punkcie nr 1123 zlokalizowanym na obszarze JCWPd nr 71 zakwalifikowano do wód o zadowalającej jakości (decydującymi były wskaźniki O₂ i Fe - w granicach stężeń III klasy jakości).

Ryzyko niespełnienia celów środowiskowych określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* jest znikome (niezagrożone). Istniejące problemy wynikają głównie z niedostatecznej sanitacji obszarów wiejskich i rekreacyjnych.

Tereny objęte zmianą studium położone są jednak w zasięgu zlewni Obrzycy, która stanowi źródło wody pitnej dla Zielonej Góry. W związku z powyższym rozporządzenia Wojewody Zielonogórskiego z roku 1981 i 1991 oraz znowelizowane rozporządzeniem nr 10 z 10 lipca 1998 roku wprowadza strefę ochronną dla tego obszaru, podzieloną na 4 podstrefy. Na terenie gminy Sława znajdują się:

- podstrefa II – wzmożonej ochrony, obejmująca jeziora: Tarnowskie Duże, Tarnowskie Małe, Sławskie oraz tereny położone wzdłuż Obrzycy
- podstrefa IV – pozostały obszar zlewni rzeki Obrzycy.

Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz budowę geologiczną jego podłoża. Przeważają wody o zwierciadle swobodnym, utrzymujące się w warstwie zalegających od powierzchni osadów piaszczysto-żwirowych, niekiedy przykrytych nieciągłą, cienką warstwą glin - na głębokości: w Sławie około 4-9 m p.p.t. od powierzchni terenu, na którym znajduje się wyrobisko kruszywa (i ca 0.6-8.8 m, w obrębie samego wyrobiska, zajmującego jego zachodnią część), w Śmieszkowie ca 2.3-3.0 m p.p.t.

Na obszarze terenu położonego w Sławie przeważają gleby kl. IVb-V, zaliczane do kompleksu żytniego słabego (6), zajęte przez nieużytki. W Śmieszkowie występują wyłącznie słabe gleby napiaskowe, kl. VI, kompleksu żytniego bardzo słabego (7), przewidziane do zalesienia, ale niezalesione.

Szata roślinna gminy Sława jest bogata i zróżnicowana, choć długotrwała działalność człowieka i intensywna eksploatacja środowiska doprowadziły do częściowego wylesienia jej obszaru a zwłaszcza fragmentów charakteryzujących się względnie dobrymi warunkami glebowymi. Obecnie lasy i zadrzewienia zajmują prawie połowę powierzchni gminy. W większości są to lasy państwowe administrowane przez Nadleśnictwo Sława. Posiadają one korzystną strukturę gatunkową z punktu widzenia zysków, nie są jednak najlepsze pod względem optymalnego wykorzystania siedlisk i bioróżnorodności zespołów leśnych. Dominującym i głównym gatunkiem produkcyjnym jest sosna. Domieszki stanowią: świerk, brzoza oraz olcha. Mało jest pożądanych z biologicznego punktu widzenia: dębów, jesionów, klonów, lip czy modrzewi. Prawnej ochronie podlega 50 gatunków roślin oraz wspomniane wyżej obszary leśne. Ogółem flora roślin naczyniowych liczy 684 gatunki, w tym 16 paprotników. Niektóre z tych siedlisk i roślin mogą występować na obszarze objętym zmianą planu.

Wyrobisko w Sławie graniczy od północy i wschodu z niewielkim zespołem leśnym (przewaga młodego drzewostanu sosny i brzozy). Lokalnie na obwałowaniach wyrobiska występują młode samosiewy brzozy i robinii akacjowej. Szata roślinna nieczynnego obecnie wyrobiska, w części SE wykorzystywana do składowania ziemi i gruzu, zdominowana jest przez zbiorowiska roślinności synantropijnej nieużytków. Jedynie od strony południowej do terenu objętego zmianą studium przylegają grunty orne zajęte przez zbiorowiska roślinne pól uprawnych.

Teren w Śmieszkowie to wyłącznie zbiorowiska roślinne nieużytków. Pomijając nieliczne, młode samosiewy sosny i brzozy, teren przyszłego wyrobiska kruszywa po-

zbawiony jest drzew i krzewów. Dominuje tu skąpa roślinność segetalna i ruderalna, z kępami mniszka, arniki, rozchodnika, szczotliczy siwej.

Podczas wizji terenu, w maju 2016 r., w granicach terenów objętych zmianą studium nie stwierdzono chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzeń Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin*, z 9 października 2014 r. *w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną*, z 6 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000*.

Świat zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. W lasach żyją jeleń, daniel, sarny i dziki. Wody gminy zasiedlone zostały przez bobry (pozostawiające coraz liczniejsze ślady swej obecności w postaci ściętych i objedzonych z kory drzew) oraz wydry. Na terenach rolniczych przeważają zwierzęta, które potrzebują do bytowania pól uprawnych, najlepiej z małymi kępami lasów i zadrzewień (sarny, lisy, zające, bażanty, kuropatwy, przepiórki), a takich drobnych ekosystemów ostojowych na obszarze gminy nie brakuje. Z drapieżników występują borsuki, lisy, kuny, tchórze i norki amerykańskie. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, dziki królik, wiewiórka. Owadożerne reprezentowane są przez objęte ochroną: jeże, krety, ryjówki, rzęsorki i nietoperze (nocki, gacki, mroczyki, mopki i karliki). Spośród chronionych gatunków kręgowców występuje na obszarze gminy 14 gatunków płazów i 7 gatunków gadów (m.in. kumak, grzebiuszka ziemna, żmja zygzakowata, gniewosz i żółw błotny, należące do gatunków ginących w Europie i Polsce). Fauna ryb nie ogranicza się wyłącznie do gatunków pospolitych, ale regulowana jest poprzez selekcję naturalną i potrzeby gospodarcze. Bogaty i zróżnicowany jest świat owadów.

Najlepiej poznana jest fauna ptaków, jedyna gromada świata zwierzęcego niemal w całości podlegająca w Polsce ochronie gatunkowej. Stwierdzono występowanie na obszarze gminy 162 gatunków ptaków, z tego 130 lęgowych. Do gatunków rzadkich należą: świstun, bielik i wąsatka a gatunków narażonych na wyginięcie: bąk i zielonka.

Dla wszystkich gatunków ssaków i ptaków największym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych, kłusownictwo, płoszenie zwierzyny (wjeżdżające do lasów samochody, quady, motocykle), tępienie niektórych z nich jako szkodników itp. W przypadku ptaków, ich liczebność gwałtownie spada również na skutek zmiany reżimu wód rzek i cieków, zagospodarowania rekreacyjnego obrzeży jezior, wycinania odnawiają-

cej się roślinności łąkowej, procederu wiosennego wypalania traw i trzcinowisk oraz innych czynników antropogenicznych, np. postępu technicznego w rolnictwie oraz używania pestycydów. Prawie te same czynniki stanowią zagrożenie dla gadów i płazów.

Skuteczność ochrony gatunkowej uzależniona jest w dużej mierze od stanu siedlisk przyrodniczych, ważnych dla życia tych gatunków.

Opisane wyżej zróżnicowanie fauny tylko w niewielkiej części dotyczy terenów objętych zmianą studium. Zwłaszcza w obrębie Sławy, sąsiedztwo terenów zabudowanych i bliskość drogi powodują, że przeważają tu gatunki pospolite, najlepiej przystosowane do miejscowych warunków życia - drobne ssaki, ptaki, płazy i owady. Na obszarze Śmieszkowa nie ma gatunków, związanych z terenami wilgotnymi i powierzchniami wodnymi.

Klimat okolic Sławy związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie znanad północnego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza gmina położona jest w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego. Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce, wiosna i lato wczesne i ciepłe (średnia temperatura powietrza w styczniu ca – 1.3°C, w lipcu około +18.5°C), zima łagodna i krótka z nietrwałą szatą śnieżną (około 50-60 dni). Wilgotność powietrza i zachmurzenie kształtuje się podobnie, jak na całym obszarze kraju. Długość trwania okresu wegetacyjnego wynosi około 220 dni, roczna suma opadów 550-600 mm. Podobnie jak na większości terytorium kraju, przeważają wiatry zachodnie.

W warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy użytkowymi rolniczo lub zabudowanymi powierzchniami wysoczyzny a sąsiednimi terenami leśnymi. Powodem są przede wszystkim różnice w ukształtowaniu terenu, pokryciu roślinnością i głębokości występowania wód gruntowych.

Omawiane tereny charakteryzują się w miarę wyrównanymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, niedużą wilgotnością i dobrą wymianą powietrza. Przyległe tereny zalesione będą przechwytywać część emitowanych przez kopalnie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Odznaczają się przy tym dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, o zmniejszonych wahaniach dobowych, ale nieco gorszymi warunkami solarnymi (w części północna ekspozycja i zacienienie).

Stan higieny atmosfery nie budzi zastrzeżeń. Miejscowe źródła zanieczyszczenia powietrza są dostatecznie odległe a poziom zanieczyszczeń atmosfery nie wykazuje przekroczeń norm i wskaźników jakości środowiska. W rzeczywistości o ilości i jakości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery decyduje struktura zużycia paliw

a zwłaszcza stosowanie do celów grzewczych węgla kamiennego, często niskokalorycznego, zawierającego duże ilości siarki i popiołu (tzw. emisja niska).

Według *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubuskim(...)w 2015 r.* gmina Sława, położona w strefie lubuskiej, pod kątem oceny dokonywanej z uwzględnieniem kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, zaliczona została do klasy A, w odniesieniu do badanych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM_{2,5} i pyłem zawieszonym PM₁₀ oraz zawartego w pyłe ołowiu, kadmu, arsenu i niklu. Oznacza to, że w odniesieniu do ww. wskaźników poziom zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w obrębie strefy nie wykazuje przekroczeń wartości dopuszczalnych i poziomów docelowych (ewentualne odstępstwa są sporadyczne i mają niewielki zasięg). Ocena stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, decydująca o zaliczeniu strefy do klasy C wynika z przekroczenia poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji lub poziomów dopuszczalnych, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony - poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. W wyniku oceny stref w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin, strefę lubuską zaliczono do klasy A w odniesieniu do zbadanych stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu.

Dobry jest również klimat akustyczny omawianych terenów, skoro od co najmniej 2007 roku na obszarze gminy nie prowadzono pomiarów hałasu, również komunikacyjnego. Ulica przebiegająca nieopodal wyrobiska w Sławie ma znaczenie lokalne, zapewniając głównie dojazd do cmentarza i oczyszczalni ścieków. Droga gruntowa w Śmieszkwie stanowi lokalne połączenie z sąsiednią Szreniawą.

3.2. Wpływ dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze - ocena stanu środowiska

Skala dotychczasowych przekształceń obszaru gminy jest znaczna. Tereny objęte zmianą studium, ze względu na długoletnie użytkowanie rolnicze (obecnie już zarzucone) charakteryzują się uproszczoną strukturą przyrodniczo-funkcjonalną i zdominowane są przez zbiorowiska synantropijne nieużytków. Ich planowane zagospodarowanie nie jest w pełni zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ale dopuszczalne ze względu na udokumentowane zasoby surowcowe, powodujące okresową degradację środowiska w zasięgu lokalnym.

Nie ma tutaj znaczących konfliktów pomiędzy ochroną środowiska a planowanym zagospodarowaniem przestrzennym, choć uwzględnić należy położenie obu terenów

w zasięgu obszaru Natura 2000 OSO *Pojezierze Sławskie* (PLB 300011) a części terenu w Śmieszkowie również w OCHK *Pojezierze Sławsko-Przemęckie*. Oba tereny planowanej eksploatacji kruszywa usytuowane są poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Przywrócenie pierwotnego stanu terenów (sprzed wprowadzenia eksploatacji kopaliny) wymaga odpowiednich działań rekultywacyjnych, ale nie przekracza możliwości skutecznej, naturalnej regeneracji środowiska.

3.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego zagospodarowania

Skutki odstąpienia od zmiany studium to podtrzymanie możliwości rozwoju przestrzennego omawianych terenów według ustaleń obowiązującego studium lub pozostawienie terenów w dotychczasowym stanie, w Śmieszkowie – z sukcesją zbiorowisk roślinności synantropijnej nieużytków, w Sławie – z sukcesją zbiorowisk roślinności synantropijnej nieużytków, nielegalnym pozyskiwaniem kruszywa na potrzeby lokalne i częściowym wykorzystaniem przekształconego terenu do składowania odpadów: ziemi i gruzu.

Odstąpienie od zmiany studium to zniweczenie dążeń potencjalnych inwestorów, wnioskujących o nią i Gminy, dążącej do uporządkowania oraz zagospodarowania terenów, nieco zaniedbanych a dobrze skomunikowanych i położonych dostatecznie daleko od terenów zabudowy mieszkaniowej oraz innych terenów objętych ochroną akustyczną. Zmiana studium umożliwiającą uruchomienie lub wznowienie eksploatacji kruszywa pozwoli uniknąć ulokowania obiektów tymczasowych oraz funkcji i działań generujących konflikty przestrzenne. Proponowane zagospodarowanie będzie korzystne ekonomicznie i społecznie a uciążliwości związane z eksploatacją kruszywa jedynie przejściowe.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projektowane zainwestowanie i zagospodarowanie musi uwzględniać cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

W Unii Europejskiej, ochrona środowiska naturalnego jest nieodłącznym elementem polityki na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrony zdrowia człowieka. Główne cele ochrony środowiska, sformułowane podczas szczytu w Maastricht (grudzień 1992) a najważniejsze

zadania w tym zakresie, na lata 2002-2012, określa VII Program Działań Wspólnoty (decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady, z listopada 2002 r.). Są to:

- zachowanie, ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego
- ochrona zdrowia człowieka
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania regionalnych i światowych problemów środowiska.

Dokumentami rangi międzynarodowej/wspólnotowej formułującymi cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego planu, są m.in.:

- „dyrektywa siedliskowa” Rady nr 92/43/EWG z 21 maja 1992, w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny uznająca za główny cel wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych, ważna ze względu na transgraniczny charakter występujących zagrożeń; ze względu na położenie w granicach obszaru Natura 2000 SOO Pojezierze Sławskie (PLB 300011i częściowo OCHK Pojezierze Sławsko-Przemęckie, realizowana w projekcie zmiany studium m.in. poprzez odpowiednie zagospodarowanie i późniejszą rekultywację terenów w kierunku określonym w projekcie rekultywacji odkrywki, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ochronę zasobów naturalnych ich otoczenia
- „dyrektywa ptasia” Rady nr 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979, w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków, zastąpiona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, głównie gatunków występujących naturalnie, w tym wędrownych - dla poprawy warunków ich życia i zrównoważonego rozwoju; realizowana w planie j.w.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu równie istotne są:

- dyrektywa Rady nr 91/271/EWG, z 21 maja 1991 r. w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych – ważna m.in. ze względu na eksploatację części kopaliny spod wody; realizowana w projekcie zmiany studium przez zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych w kierunku umożliwiającym zwiększenie zasilania wód podziemnych, maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych.
- dyrektywa nr 96/62/WE Rady z 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza – ważna ze względu na zapewnienie mieszkańcom Sławy i Śmieszkowa odpowiedniego standardu życia i wypoczynku; realizacja m.in. poprzez zalecenie gromadzenia i usuwania odpadów komunalnych w sposób zgod-

ny z obowiązującym w gminie systemem planowej gospodarki odpadami z uwzględnieniem ich segregacji i właściwego zabezpieczenia odpadów niebezpiecznych.

W naszym kraju ochronę środowiska człowieka w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej a zasady liczne strategie i programy, m.in. *Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (aktualizacja z 2010 r.)* oraz *Strategia rozwoju województwa lubuskiego do 2020 r.*, której treść zharmonizowana jest z *Narodowym Planem Rozwoju, Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego* oraz projektowanymi, nowymi kierunkami polityk spójności strukturalnej Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Strategią Lizbońską (spójne z ww. dokumentami są dokumenty niższego rzędu wymienione w rozdz. 2.2). Projekt zmiany planu koresponduje z *Programami ochrony środowiska dla województwa lubuskiego i powiatu wschowskiego*.

Podstawowym celem *Polityki ekologicznej Państwa(...)* jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet ma stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają powiązać efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi (w przemyśle i energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej, zagospodarowaniu przestrzennym, turystyce, ochronie zdrowia, handlu i działalności obronnej). Cele szczegółowe polityki ujęte są w dwóch grupach: w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w sferze jakości środowiska. Wśród nich, w kontekście ustaleń projektów planistycznych, zasadnicze znaczenie ma:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- ochrona powierzchni ziemi i ochrona gleb
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- gospodarowanie odpadami
- jakość wód
- jakość powietrza i zmiany klimatu
- hałas i promieniowanie
- różnorodność krajobrazowa i biologiczna.

Wśród działań systemowych dokument wymienia aspekt ekologiczny planowania przestrzennym i w jego ramach cel dotyczący podnoszenia roli planowania, które powinno być podstawą lokalizacji nowych inwestycji. Wskazuje na konieczność wdrażania wytycznych, dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania prze-

strzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wdrożenie przepisów, umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000, uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określenie zasad ustalania progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska, uwzględniania w planach wyników monitoringu środowiska.

Narodowy Plan Rozwoju(...) jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej. Celem strategicznym tego dokumentu jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju i zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym. Realizując ten cel Polska (zgodnie z traktatem konstytuującym Unię Europejską i zobowiązaniami akcesyjnymi) dążyć będzie m.in. do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony środowiska a główne działania podejmowane w ramach Wspólnoty dotyczyć będą:

- poprawy jakości wód powierzchniowych
- polepszenia dystrybucji i jakości wody do picia
- racjonalizacji gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi
- poprawy jakości powietrza.

Celem nadrzędnym Strategii rozwoju województwa lubuskiego do 2020 r. jest: zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenia potencjału innowacyjności nauki oraz informatyzacja społeczeństwa, rozwój przedsiębiorczości oraz działania mające na celu podniesienie poziomu technologicznego przedsiębiorstw i ich innowacyjności(...), efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym m.in. rozwój struktury przestrzennej województwa.

Analizowane tereny położone są w zasięgu obszaru Natura 2000 OSO Pojezierze Sławskie (PLB 300011) i częściowo (teren w Śmieszku) w granicach OCHK *Pojezierze Sławsko-Przemęckie* a jednocześnie ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym *Wielki Łęg Obrzański* (PL 072) według OTOP i „obszaru ważnego dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji”, według opracowania *P. Wylegały* i in. Innymi blisko położonymi obszarami chronionymi są: *Przemęcki Park Krajobrazowy*, OCHK *Przemęcko-Wschowski*

i Kompleks Leśny Włoszakowice, obszar Natura 2000 SOO Żurawie Bagno Sławskie (PLH 080047), odległe o około 2-8 km.

W projekcie zmiany studium, realizację celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym zamierza się osiągnąć głównie poprzez wypracowanie koegzystencji dominujących form zagospodarowania: zabudowy, działalności gospodarczej oraz środowiska przyrodniczego i uwzględnieniu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego koncentracji zainwestowania w istniejących jednostkach osadniczych położonych przy drogach lub w ich pobliżu, projektowania struktur odznaczających się zwartością i rozwijających w harmonijny sposób lokalne, wiejskie układy urbanistyczne na bazie istniejących układów komunikacyjnych oraz realizację zasad prewencji i przezorności. Mają one zagwarantować najwyższe standardy ochrony środowiska i zdrowia ludzi, poprzez odpowiednie sposoby minimalizacji negatywnego oddziaływania istniejącego oraz wprowadzanego zainwestowania i zagospodarowania na środowisko.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Objęte zmianą studium fragmenty gminy Sława – tereny byłego wyrobiska kruszywa naturalnego (złóże częściowo wyeksploatowane) w Sławie oraz tereny rolniczo nieprzydatne, predestynowane do zalesienia w Śmieszkowie, to:

- powierzchnie płaskie lub faliste, położone w zasięgu wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody: OSO *Pojezierze Sławskie* w systemie Natura 2000 i częściowo OCHK *Pojezierze Sławsko-Przemęckie* (tylko teren w Śmieszkowie)
- położone poza zasięgiem chronionych struktur wodonośnych GZWP, znajdujących się na obszarze gminy
- niemal całkowicie pozbawione zieleni wysokiej i krzewiastej, o niemal jednorodnej strukturze przyrodniczo-funkcjonalnej, zajęte głównie przez zbiorowiska antropogeniczne o uproszczonej strukturze (sukcesje zbiorowisk synantropijnych) – nieużytki porolne na gruntach kl. IVb, V i VI.

Atutem terenów jest też ich dobra dostępność komunikacyjna i brak trwałego zainwestowania i uzbrojenia podziemnego, które utrudniałoby planowane zagospodarowanie, dostatecznie duża odległość od istniejącej zabudowy (usytuowanej jednak przy potencjalnych trasach transportu kruszywa).

Najważniejsze problemy związane z ochroną środowiska, przy wprowadzaniu planowanego zagospodarowania (eksploatacja powierzchniowa kruszywa naturalnego):

- skuteczna ochrona wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów, zawartych w *Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB 300011* - zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, z 14 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r., poz. 560)
- ochrona siedlisk przyrodniczych wymienionych w SFD dla obszaru Natura 2000 *Pojezierze Sławskie*
- ochrona środowiska wodnego w sytuacji planowanej eksploatacji złóż w dużej części nawodnionych.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE JE

6.1. Oddziaływanie na abiotyczne elementy środowiska

Rodzaj i skala przyszłych zmian zależą od charakteru i zakresu projektowanego zainwestowania oraz wrażliwości środowiska przyrodniczego.

Zmianą studium objęte są:

- w Sławie – tereny byłego wyrobiska kruszywa naturalnego (złóże częściowo wyeksploatowane), w obowiązującym studium przeznaczone pod funkcje aktywności gospodarczej i przemysłu oraz projektowany przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100
- w Śmieszkowie – tereny rolniczo nieprzydatne przeznaczone w obowiązującym studium pod zalesienia, nad którymi przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV,

6.1.1. Przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu

Przekształcenia powierzchni ziemi będą dosyć znaczne, co wynika z samej natury odkrywkowej eksploatacji kopaliny. Eksploatacja kruszywa naturalnego nie zmieni jednak charakterystycznych cech miejscowego krajobrazu.

W trakcie planowanej eksploatacji kruszywa powstawać będą skarpy i strome hałdy narażone na występowanie współczesnych procesów geodynamicznych, m.in. ruchów masowych ziemi (obrywy, osuwiska, spęływanie, przemieszczanie materiału luźnego, intensywna erozja wodna, itp.). Procesy te będą zachodziły jedynie w obrębie wyrobiska eksploatacyjnego i będą miały charakter czasowy. Lokalne zagrożenia będą

likwidowane na bieżąco, natomiast przeciwdziałanie ujemnym skutkom prowadzonej działalności górniczej i maksymalną ochronę terenów sąsiednich zapewnić powinna odpowiednia profilaktyka górnicza (utrzymywanie kąta nachylenia urabianej ściany w granicach kąta naturalnego zsypu, prowadzenie eksploatacji w wyznaczonych granicach, zapewnienie odpowiednich i w pełni sprawnych maszyn i urządzeń do urabiania, przeróbki i transportu kopaliny).

Faza rekultywacji obejmie regulację wysokościową terenu, ukształtowanie skarp do nachyleń zabezpieczających przed obrywaniem i zsuwaniem oraz rozplantowanie nadkładu zgromadzonego na zwałowiskach zewnętrznych, co umożliwi gospodarcze wykorzystanie terenu i np. przywrócenie użytkowania rolnego.

W ramach zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu zakłada się przede wszystkim racjonalne wykorzystanie terenów oraz rolny, leśny, wodny lub turystyczny kierunek rekultywacji terenów przekształconych górniczo.

6.1.2. Wpływ na zasoby naturalne gminy

Gmina Sława jest obszarem niezbyt zasobnym w surowce mineralne. Występuje tu m.in. niewielkie, nieeksploatowane złożo gazu ziemnego *Dębina* (GZ 6257) oraz kilka złóż kruszywa naturalnego, w tym złoża w Sławie i Śmieszkowie, będące przedmiotem zmiany studium.

Obecnie na obszarze objętym obowiązującym studium nie ma obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie przepisów odrębnych, w tym terenów górniczych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych. Obecna zmiana studium nie wprowadza zatem zmian w tych elementach.

6.1.3. Przewidywane zmiany warunków gruntowo-wodnych

Zakres ingerencji planowanego zagospodarowania w środowisko będzie znaczny. Roboty udostępniające złożo polegają na zdejmowaniu nadkładu i przemieszczaniu go na tymczasowe zwałowiska usytuowane na obrzeżach złoża, w obrębie terenu i obszaru górniczego. Eksploatacja prowadzona będzie przypuszczalnie systemem odkrywkowym, wyrobiskiem typu wgłębne, metodą ścianową z mechanicznym urabianiem kopaliny do zwierciadła wody, później jednak spod wody. Eksploatacją zostanie objęty cały obszar złoża w jego granicach pionowych ustalonych w dokumentacji geologicznej. W toku normalnej pracy piaskowni uczestniczyć będą pojedyncze koparkoładowarki, spycharki oraz samochody ciężarowe. Użycie ciężkiego sprzętu budowlanego i transportowego oraz jego praca w kontakcie z wodą gruntową stanowi poten-

cialne zagrożenie dla środowiska wodno-gruntowego (ewentualny wyciek substancji ropopochodnych może doprowadzić do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń przede wszystkim do wód podziemnych a w konsekwencji zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi). Niekorzystne oddziaływania na środowisko projektowanej eksploatacji piasków będą eliminowane na bieżąco m.in. poprzez:

- eliminację niesprawnego sprzętu do zwałowania i pozyskiwania kopaliny; naprawy i przeglądy techniczne pojazdów poza wyznaczonym obszarem górniczym, przez zewnętrzne firmy specjalistyczne, odpowiedzialne za odpowiednie postępowanie z powstałymi w ich trakcie odpadami
- właściwe i staranne obchodzenie się z olejami podczas ich ewentualnej wymiany i tankowania maszyn (na wyznaczonym i utwardzonym podłożu), co wykluczy możliwość zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi
- wyposażenie zakładów górniczych w sorbenty przystosowane do likwidacji wycieków substancji ropopochodnych
- gromadzenie odpadów w sposób selektywny w przeznaczonych do tego pojemnikach, przy czym oddzielnie należy gromadzić ewentualne odpady niebezpieczne celem wywozu przez wyspecjalizowane firmy zajmujące się ich zagospodarowaniem.

W tej sytuacji, zagrożenia zanieczyszczeniem użytkowych poziomów wodonośnych gminy nie będzie. Najbliżej położone GZWP nr 304 i 306 to zbiorniki wód czwartorzędowych, występujących w strukturach międzymorenowych, przykrytych warstwą izolacyjną z gruntów spoistych.

Nie ma również zagrożenia nieosiągnięciem celów środowiskowych, określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, ze strony planowanej eksploatacji kruszywa naturalnego.

W projekcie zmiany studium dopuszcza się lokalizację obiektów kubaturowych związanych wyłącznie z działalnością górniczą. Ochronę wód, na etapie eksploatacji za budowy, zapewnić ma maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych oraz zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych w kierunku umożliwiającym zwiększenie zasilania wód podziemnych.

6.1.4. Przekształcenia gleb

Obszar objęty zmianą studium zajęty jest przez słabe i średnie gleby kl. IVb-VI, nie wymagające wdrożenia procedury prowadzącej do wyłączenia ich z użytkowania rolniczego.

Ochrona gleb sprowadza się do ich usunięcia z terenu złoża objętego planowaną eksploatacją, zdeponowania na jego obrzeżach i wykorzystania podczas rekultywacji terenu.

6.1.5. Klimat lokalny i stan higieny atmosfery

Planowane zagospodarowanie będzie miało niewielki wpływ na klimat lokalny terenu, w tym m.in. topoklimat, który *jest klimatem miejscowym fragmentów terenu dających się opisać topograficznie*. W topoklimatologii decydująca jest dokładna znajomość rzeźby terenu, ekspozycji powierzchni, budowy geologicznej oraz pokrycia szatą roślinną. Od tych czynników zależy bowiem wymiana energii pomiędzy gruntem a atmosferą, układ stosunków termicznych, wilgotnościowych, anemologicznych i innych (wietrznych), decydujących o topoklimacie danego terenu. Jednostki topoklimatyczne związane z określonymi formami terenu charakteryzują się mniejszą zmiennością i większą stabilnością niż np. mikroklimat.

Tereny płaskie i wyniesione, lekko nachylone zbocza o suchym, piaszczystym podłożu, zajęte przez zbiorowiska zieleni niskiej nieużytków, charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi oraz małą częstotliwością mgieł. Są to tereny dobrze przewietrzane. Na ich bilans cieplny rzutuje głównie: wymiana ciepła pomiędzy powierzchnią graniczną podłoża a atmosferą wskutek konwekcji (w nocy) i skrócenie czasu usłonecznienia.

Wyrobisko kopalni piasku, w wyniku usunięcia szaty roślinnej i zdjęcia pokrywającego je nadkładu ma dość dużą odkrytą powierzchnię. Będzie zatem nieco cieplejsze niż otaczające tereny leśne. Jego powierzchnia szybciej się nagrzewa, ale równie szybkie będą straty ciepła wskutek wypromieniowania. W efekcie w ciągu dnia jego temperatura będzie o ca 1-2 stopnie wyższa od tej charakteryzującej tereny przyległe a w nocy o około 1 stopień niższa. Dobowe amplitudy temperatur wewnątrz wyrobiska będą zatem nieco większe niż na terenach przyległych. Większe będzie też prawdopodobieństwo występowania inwersji temperatur. Zróżnicowaniu termicznemu towarzyszy zróżnicowanie wilgotności powietrza. Wyrobisko zawsze charakteryzować się będzie nieco większą wilgotnością. Oba obiekty będą jednak zbyt małe, żeby w znaczący sposób oddziaływać na deformację kierunków i prędkości wiatru.

Niezorganizowana emisja gazów i pyłów do powietrza, związana ze spalaniem paliw w silnikach spalinowych podczas ich pracy oraz ruchem pojazdów odbierających surowiec z kopalni nie wpłynie znacząco na stan higieny atmosfery. Źródłem emisji zorganizowanej będzie głównie praca przesiewaczy.

W projekcie zmiany studium zapisano jedynie, że prowadzona eksploatacja kruszywa w obrębie Śmieszkowo powinna uwzględniać ochronę przebiegu istniejącej linii elektroenergetycznej 110 kV a w odniesieniu do terenu położonego w obrębie Sława zakłada się możliwość korekty przebiegu planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100 tak, by omijał on tereny eksploatacji kruszywa. Jednocześnie podkreśla się m.in., że należy zachować strefy kontrolowane dla gazociągów układanych w ziemi lub nad ziemią zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszelkie prace związane z realizacją infrastruktury technicznej prowadzone być powinny z zachowaniem obowiązujących przepisów technicznych i regulacji prawnych. W pozostałym zakresie nie wprowadza się zmian.

6.1.6. Wpływ ustaleń zmiany studium na klimat akustyczny terenu

Klimat akustyczny gminy Sława kształtowany jest w dużej mierze przez hałas komunikacyjny. Oba tereny objęte zmianą studium położone są przy drogach mało ruchliwych, o znaczeniu lokalnym. Sytuacja zmieni się (wzrost emisji hałasu) z chwilą realizacji ustaleń zmiany studium i wprowadzenia proponowanego zagospodarowania. Objęte zmianą tereny położone są jednakże w znacznym oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej wsi Śmieszkowo (ca 750 m) oraz miasta Sława (najbliższe budynki w odległości około 300 m, za lasem). Dlatego nie przewiduje się bezpośredniego oddziaływania nowej funkcji na komfort życia mieszkańców obu miejscowości. Jedynym zauważalnym oddziaływaniem będzie zapewne uciążliwość od zwiększonego ruchu kołowego, który podobnie jak sama funkcja eksploatacji kruszywa będzie miał charakter czasowy.

W projekcie studium znalazł się zapis, według którego ustala się, że wszelka uciążliwość prowadzonej działalności nie może przekraczać granic terenu górniczego.

6.1.7. Wpływ zmiany studium na wytwarzanie odpadów

W toku prac związanych z eksploatacją kopalni nie przewiduje się powstawania odpadów w rozumieniu *Ustawy o odpadach*. Nadkład będzie wykorzystywany na miejscu dla potrzeb rekultywacji, co oznacza że nie będzie zakwalifikowany jako odpad. Zostanie on wykorzystany do rekultywacji wyrobiska po zakończeniu eksploatacji kruszywa (regulacja wysokościowa terenu, ukształtowanie skarp).

W toku pracy kopalni powstawać będą jednakże niewielkie ilości odpadów produkcyjnych, związanych z eksploatacją maszyn urabiających złoża i transportujących kruszywo. Maszyny te będą zapewne serwisowane przez firmy zewnętrzne, odpowiedzialne za wymianę materiałów eksploatacyjnych, głównie: zużytych olejów silniko-

wych, odpadowych olejów hydraulicznych, opakowań po tych olejach, płynów hamulcowych, baterii i akumulatorów, sorbentów, szmat itp. Odpady te będą gromadzone w odpowiednio przygotowanych miejscach celem niezwłocznego wywozu przez wyspecjalizowane firmy zajmujące się ich zagospodarowaniem. Taki sposób postępowania ze zużytymi olejami nie stwarza zagrożenia dla środowiska i nie wymaga magazynowania ich przez Inwestora, a przez to podejmowania dodatkowych działań organizacyjnych zapewniających ich bezpieczne gromadzenie. Za odpady te, należące w większości do grupy odpadów niebezpiecznych, inwestor nie będzie więc odpowiedzialny.

Gospodarka odpadami dostosowana zostanie do ustaleń ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i przepisów odrębnych. Zapisy studium uzupełnia się o zalecenie gromadzenia i usuwania odpadów, z uwzględnieniem segregacji odpadów i właściwego zabezpieczenia odpadów niebezpiecznych.

6.2. Oddziaływanie na środowisko biotyczne i kulturowe obszaru objętego zmianą studium

6.2.1. Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione, w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność

Tereny objęte zmianą studium położone są w zasięgu obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Teren w Śmieszkowie znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 *Pojezierze Sławskie* i częściowo OCHK *Pojezierze Sławsko-Przemęckie*. Teren w Sławie położony jest tylko w obrębie tego pierwszego.

- Obszar Natura 2000 SOO Pojezierze Sławskie (PLB.300011), stanowi mozaikę jezior, wyspowo położonych pól uprawnych i dużych kompleksów leśnych na terenach charakteryzujących się bogactwem rzeźby polodowcowej z kluczowym dla ptaków środowiskiem w postaci licznych, naturalnych i na ogół silnie zeutrofizowanych jezior, m.in. Jeziorem Sławskim – jednym z największych zbiorników wodnych w zachodniej Polsce. Dominującym typem siedliskowym jest bór mieszany świeży i bór świeży. Pierwotne wielogatunkowe lasy liściaste i mieszane, które zastąpione zostały w przeszłości monokulturami sosnowymi, zachowały się w niewielkich fragmentach (m.in. lasy bukowe i dąbrowy, w tym bardzo rzadka dąbrowa acidofilna). Na siedliskach wilgotnych i zabagnionych utrzymują się łągi jesionowe, olszowe i wierzbowe. Spośród cennych siedlisk łąkowych występują, w niewielkich zespołach, łąki trzęślicowe oraz szczątkowa populacja selera błotnego. Roślinność otoczenia jezior to zbiorowiska torfowiskowe z młakami turzycowymi i zbiorowiska szuwarowe. Pojezie-

rze Sławskie to jedna z najważniejszych ostoi bączka w Polsce oraz jedno z ważniejszych w Wielkopolsce miejsc lęgowych wąsatki, brzęczki i podróżniczki. W ostoi stwierdzono 214 gatunków ptaków, w tym 141 lęgowych. 46 z nich, z tego 24 lęgowe wymienione są w zał. I dyrektywy ptasiej a 30 gatunków figuruje w *Polskiej czerwonej księdze zwierząt*.

Zagrożenia dla funkcjonowania obszarów chronionych związane są głównie z:

- zmianą reżimu wodnego, wynikającą ze zrealizowanych przedsięwzięć hydrotechnicznych i melioracyjnych
 - obniżaniem się poziomu wód powierzchniowych i gruntowych, będącym skutkiem zabudowy hydrotechnicznej rzek i cieków oraz zmian klimatycznych
 - eutrofizacją jezior i zanikiem małych zbiorników wodnych
 - zmianami w użytkowaniu gruntów
 - zaprzestaniem ekstensywnego użytkowania łąk (ich koszenia)
 - wzmożoną presją ruchu turystycznego
- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Sławsko-Przemęckie, obejmujący wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem; utworzony rozp. nr 3 Wojewody Lubuskiego z 17 lutego 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 9, poz.172, ze zmianami), charakteryzujący się dużym udziałem terenów leśnych i rozległymi powierzchniami wodnymi z bogatą florą i fauną, narażoną na silną presję turystyki i rekreacji wskutek lokalizacji licznych obiektów i ośrodków związanych z obsługą turystyki. Wśród licznych zapisów ww. rozporządzenia, w § 4, poz. 6 znajduje się „zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Ponadto około 2-8 km od terenów objętych zmianą studium położone są inne obszary chronione: *Przemęcki Park Krajobrazowy*, *OCHK Przemęcko-Wschowski* i *Kompleks Leśny Włoszakowice*, obszar Natura 2000 SOO *Żurawie Bagno Sławskie* (PLH 080047).

Oddziaływanie projektowanego zainwestowania i zagospodarowania na cele i przedmiot ochrony OCHK jest w pewien sposób wpisane w status tej formy ochrony przyrody. Z kolei obszar Natura 2000 Pojezierze Sławskie (PLB 300011) chroni głównie skupiska ptaków wodno-błotnych i miejsca okresowej koncentracji ptaków migrujących oraz unikatowe siedliska roślinne. Według Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Pojezie-

rze Sławskie, gatunkami będącymi przedmiotami ochrony są: bąk, bączek, kania ruda, podróżniczek, perkoz dwuczuby, gęgawa, krakwa, gągoł, trzciniak i wąsatka. Zagrożeń istniejących nie zidentyfikowano, natomiast potencjalnymi mogą być:

- zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów w strefie brzegowej jeziora
- tworzenie barier uniemożliwiających migracje piskląt (grodzenie działek położonych nad jeziorem)
- zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami
- intensyfikacja turystyki powodująca płoszenie ptaków
- sporty wodne, w szczególności żeglarstwo
- wycinka lasów oraz dziuplastych drzew nad jeziorami.

Wszystkie dotyczą terenów odległych i zdecydowanie różnych od tych, które zostały objęte zmianą studium.

6.2.2. Wpływ ustaleń zmiany studium na różnorodność biologiczną, florę i faunę

Skutkiem dotychczasowych przekształceń obu terenów jest ich niewielka różnorodność biologiczna. W Sławie wynika ona z wcześniejszego użytkowania rolniczego i dominacji zbiorowisk roślinności antropogenicznej o uproszczonej strukturze a później przekształcenia terenu na skutek eksploatacji kruszywa i stopniowej sukcesji zbiorowisk synantropijnych. W Śmieszku, po zarzuceniu użytkowania rolnego i usunięciu samośiewów sosny oraz brzozy, pozostały głównie dosyć jednorodne, przesuszone zbiorowiska murawowe.

Przeobrażenia różnorodności biologicznej spowodowane zmianą studium przez szereg lat będą niekorzystne. Na potrzeby eksploatacji kruszywa usunięta zostanie szata roślinna niemal z całości przedmiotowych terenów. Z czasem jakieś sukcesje zbiorowisk synantropijnych zaznaczą się na zwałowiskach zewnętrznych. Dopiero w fazie rekultywacji terenów nastąpią istotne, korzystne zmiany.

Wprawdzie podczas wizji terenów nie stwierdzono chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzeń Ministra Środowiska, ale prawdopodobnie jest występowanie choćby jaszczurki zwinki czy ropuchy. Zgodnie z art. 75, ust. 1 Prawa ochrony środowiska oznacza to, że w trakcie prac udostępniających złoża i eksploatacyjnych Inwestor realizujący przedsięwzięcie jest zobowiązany uwzględnić ochronę środowiska (a więc również ochronę gatunków zwierząt objętych nią) na obszarze prowadzenia prac, umożliwiając ich migrację w bezpieczne miejsca. Projekt zmiany studium określa rolny, leśny, wodny lub turystyczny kierunek rekultywacji terenów przekształconych górnictwo.

6.2.3. Oddziaływanie ustaleń zmiany studium na zabytki i dobra materialne

Na terenach objętym zmianą studium nie ma zabytków wpisanych do rejestru ani ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Nie występują tu również dobra materialne.

Objęty zmianą teren w Śmieszkwie nie jest położony w strefie konserwatorskiej zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych, natomiast teren w Sławie znajduje się w niej częściowo a to oznacza, że obejmuje się ochroną stanowiska archeologiczne wykazane na rysunku studium – należy je uwzględnić przy zagospodarowywaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.2.4. Oddziaływanie na ludzi

Eksploatacja kruszywa nie powoduje emisji do atmosfery szkodliwych substancji, nie występują też źródła promieniowania jonizującego, w związku z czym negatywnego oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej na zdrowie mieszkańców obu miejscowości nie będzie. Na występujące w obrębie kopalni zapylenie, hałas i wibracje narażeni będą jedynie jej pracownicy.

Eksploatacja złoża, prowadzona zgodnie z zasadami określonymi w *Planie ruchu zakładu górniczego* oraz ogólnymi zasadami BHP, nie będzie w istotny sposób wpływać na zdrowie i życie ludzi pracujących w kopalni.

Zmiany studium dokonuje się na wniosek inwestorów i zgodnie z zapotrzebowaniem inwestycyjnym wpisanym w politykę przestrzenną Gminy. Eksploatacja kruszywa będzie korzystna dla rozwoju gminy i umożliwi w perspektywie stworzenie nowych miejsc pracy a związane z nią uciążliwości mają charakter przejściowy i skończą się wraz zakończeniem eksploatacji kopaliny.

6.3. Przewidywane oddziaływanie ustaleń zmiany studium na całokształt środowiska przyrodniczego

Przewidywane skutki oddziaływania zmiany studium na całokształt środowiska oraz jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane co do charakteru, trwałości, odwracalności, natężenia zachodzących zmian i ich zasięgu przestrzennego. Spodziewane przeobrażenia w środowisku niewielkich, objętych zmianą, fragmentów Sławy i Śmieszkowa będą znaczne, ale przejściowe i odwracalne. Planowane zagospodarowanie nie pogorszy warunków klimatu lokalnego (w projekcie studium uwzględniono zalecenia zawarte w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych*

na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030: SPA2020), stanu jakości wód i powietrza oraz klimatu akustycznego na obszarach objętych ochroną akustyczną.

Oddziaływanie projektowanego zainwestowania i zagospodarowania na przestrzeń i obiekty z nią związane podzielić można na: bezpośrednie, pośrednie (w sensie: nie bezpośrednie, dalsze), wtórne (pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie) i skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł). W przypadku, gdy kryterium oceny będzie czas mówić należy o oddziaływaniu długoterminowym (kilkudziesięcioletnim, np. powyżej 50 lat), średnioterminowym (obliczonym na 1-10 lat), krótkoterminowym (do 1 roku). Wreszcie, może to być oddziaływanie stałe lub chwilowe (ograniczone do 1 doby). Brak definicji tych pojęć w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) oraz Prawie ochrony środowiska powoduje, że ocena taka jest subiektywna.

Biorąc pod uwagę planowane zainwestowanie i użytkowanie terenu:

- oddziaływania bezpośrednie, związane będą głównie z udostępnieniem i późniejszą eksploatacją kopaliny oraz ewentualną, towarzyszącą działalnością gospodarczą (przemysłu, baz, składów, usług i obsługi ruchu transportowego) i dotyczyły głównie zmian w rzeźbie terenu, usunięcia szaty roślinnej i warstwy glebowej, ingerencji w podłoże geologiczno-gruntowe i środowisko wodne, oddziaływania na stan higieny atmosfery i klimat akustyczny
- oddziaływania pośrednie obejmować będą niewielkie zmiany stosunków wodnych, uaktywnienie procesów geodynamicznych w obrębie skarp wyrobisk i zwałowisk, itp.
- oddziaływania długo- i średnioterminowe, w dużej mierze bezpośrednio, to z jednej strony okresowo (podczas pracy kopalni) niekorzystne oddziaływanie akustyczne, zanieczyszczenie powietrza (zapylenie, emisja spalin), potencjalne zagrożenie dla niektórych gatunków fauny, minimalizowane przez odpowiednie zabezpieczenia wyrobiska, a z drugiej - pozytywne zmiany wizualne związane z rekultywacją i ponownym zagospodarowaniem terenów
- oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe dotyczyć mogą hałasu od prowadzonych prac wydobywczych i transportowych czy ewentualnej, bliżej nieokreślonej działalności gospodarczej, corocznych zmian w szacie roślinnej itp.
- chwilowy będzie hałas od pracującego przesiewacza, kruszarki, od przejeżdżającego samochodu, ciągnika, powstający podczas ewentualnych prac załadunkowych, itp.
- znaczące oddziaływania wtórne, na ogół wiążące się z negatywnym wpływem wprowadzanego zagospodarowania na: klimat lokalny i poziom wód gruntowych, potencjal-

ne zanieczyszczenie gruntu i wód, integralność i funkcjonowanie pobliskich obszarów chronionych czy głównych elementów systemu zasilania i wymiany wartości ekologicznych na obszarze gminy, przy zastosowaniu rozwiązań wskazanych w projekcie zmiany studium i prognozie do niego, nie wystąpią

- skumulowane oddziaływanie, rozumiane jako sumaryczne obciążenie wszystkich elementów środowiska, zbieżne będzie w dużej mierze z ww. oddziaływaniem bezpośrednim odbieranym poprzez walory wizualne wprowadzonego zainwestowania, stan wód i higieny atmosfery oraz klimat akustyczny, ale realizacja inwestycji według obecnych standardów z dostosowaniem do zwiększonych wymagań z zakresu ochrony środowiska ma na celu zminimalizowanie wszelkich oddziaływań wprowadzanej zmiany studium na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM I PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI JEGO USTALEŃ

Analizowany projekt zmiany studium jest rozwiązaniem optymalnym, będącym wynikiem analiz przeprowadzonych na etapie tworzenia koncepcji zagospodarowania terenu gminy (przy stałej współpracy autorów projektu zmiany studium i prognozy). Zawiera niezbędne zapisy dotyczące ochrony środowiska.

Pomijając możliwość odstąpienia od przyjęcia zmiany studium, rozwiązania alternatywne niewiele różniły się od przedstawionego projektu.

Obowiązujące *Studium uwarunkowań(...) gminy Sława* nie uwzględnia przeznaczenia przedmiotowych terenów pod lokalizację powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego, o które wnioskuje zainteresowani inwestorzy. Przeprowadzone analizy i uwarunkowania prawne wskazują, że taka zmiana jest uzasadniona – wprowadzone zagospodarowanie nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska i standardu życia mieszkańców miejscowości, w których usytuowane są tereny objęte zmianą studium. Planowane zagospodarowanie nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszary chronione, siedliska przyrodnicze oraz gatunki flory i fauny. Kompensacja przyrodnicza zapewne nie będzie wymagana.

Projekt zmiany wprowadza jednak funkcje dosyć obciążające środowisko, wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenia zakresu i częstotliwości monitoringu skutków oddziaływania inwestycji na środowisko.

Na etapie realizacji zmiany studium wskazana jest analiza i ocena stanu poszczególnych elementów środowiska w oparciu o bieżące wyniki badań monitoringowych i pomiarów prowadzonych przez odpowiednie służby ochrony środowiska, ochrony przyrody czy organizacje ekologiczne.

8. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Zmianą studium objęto dwa nieduże tereny położone w Sławie i Śmieszkowie, przeznaczone pod powierzchnią eksploatację kruszywa naturalnego.

W przedstawionym kształcie projektowane zagospodarowanie nie przyczyni się do degradacji środowiska przyrodniczego oraz różnorodności biologicznej ani nie naruszy spójności i integralności obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie, w granicach którego tereny objęte zmianą studium są położone. Nie będzie też źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...). – do najbliższej granicy państwowej jest co najmniej 80 km.

STRESZCZENIE

Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sława, wywołanej uchwałą nr XVII/74/15 Rady Miejskiej w Sławie z 26 listopada 2015 r.

Celem prognozy jest określenie przewidywanych skutków przyrodniczych projektowanego przeznaczenia terenu, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska oraz środowiska jako całości, a zwłaszcza jego prawidłowego funkcjonowania.

Położenie terenów objętych zmianą studium i jego cel

Zmianą studium objęte są:

- w Sławie – tereny byłego wyrobiska kruszywa naturalnego (złożę częściowo wyeksploatowane), sąsiadujące od północy i wschodu z terenem leśnym, od zachodu – terenami istniejącej oczyszczalni ścieków, w obowiązującym studium przeznaczone pod funkcje aktywności gospodarczej i przemysłu oraz projektowany przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100
- w Śmieszkwie – tereny rolniczo nieprzydatne przeznaczane w obowiązującym studium pod zalesienia (w części sąsiadujące z lasem), nad którymi przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV.

Planowane przeznaczenie obejmuje zatem wyłącznie strefę terenów powierzchniowej eksploatacji kruszywa – PG, w której zakłada się prowadzenie eksploatacji kopalin a także prowadzenie działalności gospodarczej, przemysłu, baz, składów, usług i obsługi ruchu transportowego; przewidyuje się możliwość zachowania w planach miejscowych istniejącego użytkownika.

Powiązanie projektu zmiany studium z innymi dokumentami

Projekt zmiany studium jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa lubuskiego do 2020 r., Strategią rozwoju powiatu wschowskiego na lata 2014-2020. Ponadto, koresponduje z aktualnym Programem ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku, określającym politykę ekologiczną regionu i gminy. Obowiązuje bowiem hierarchizacja planowania przestrzennego.

Ocena stanu i funkcjonowania środowiska

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego badane tereny usytuowane są na obszarze Pojezierza Sławskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Leszczyńskiego i podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich.

Rzeźba terenu okolic Sławy jest urozmaicona dzięki obecności form dolinnych rozcinających powierzchnie wysoczyznowe. Powierzchnia wysoczyzny, na obszarze której usytuowany jest teren planowanej eksploatacji kruszywa w Sławie wyniesiona jest 69-71.5 m n.p.m. a teren objęty zmianą studium, położony częściowo w strefie krawędziowej ca 63.5-70.5 m n.p.m. Śmieszkwie położone jest około 5 km na północ od przedmiotowego terenu w Sławie, na powierzchni płaskie terasy sandrowej, około 63.5-64.5 m n.p.m.

Warunki geologiczno-gruntowe są dosyć jednorodne. W podłożu dominują piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej o kilkunastometrowej miąższości. Swobodne zwierciadło wody występuje na głębokości około 2.3-3 m p.p.t. w Śmieszkwie i około 0,6 - 8,8 m p.p.t w Sławie.

Teren w Śmieszkwie znajduje się w zasięgu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) Obrzyca do Ciekącej z Jeziorem Sławskim i Jeziorem Tarnowskim Dużym - PLRW 60001715632 a teren w Sławie - w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Młynówka Kaszczorska z Jeziorem Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lgińsko - PLRW 6000251564899

Wody podziemne okolic Sławy należą do jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 71 (PLGW 631071), w których na obszarze gminy występują jeden-dwa czwartorzędowe poziomy wodonośne i wielowarstwowy system wodonośny w obrębie utworów neogeńskich. Użytkowym

poziomem jest poziom mioceński. Oba badane tereny położone są poza zasięgiem GZWP nr 304 i 306, chroniących czwartorzędowe struktury wodonośne.

Warunki klimatu lokalnego są korzystne a stan higieny atmosfery dobry.

Szata roślinna gminy Sława jest uboga i mało zróżnicowana. Oba analizowane tereny graniczą z kompleksami leśnymi, które zajmują prawie połowę powierzchni gminy.

Obszary objęte zmianą studium położone są w zasięgu nakładających się: OCHK Pojezierze Sławsko-Przemęckie (Śmieszkowo, częściowo) i obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie (Śmieszkowo i Sława).

Skutki odstąpienia od zmiany studium

Skutki odstąpienia od realizacji planu to podtrzymanie możliwości rozwoju przestrzennego obu omawianych terenów według ustaleń obowiązującego studium lub pozostawienie ich w dotychczasowym stanie, z sukcesją zbiorowisk roślinności synantropijnej nieużytków oraz lokalnie nielegalnym pozyskiwaniem kruszywa na potrzeby lokalne i częściowym wykorzystaniem przekształconego terenu do składowania odpadów: ziemi i gruzu.

Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

W Unii Europejskiej, ochrona środowiska naturalnego jest nieodłącznym elementem polityki na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrony zdrowia człowieka.

Główne cele ochrony środowiska to:

- zachowanie, ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego
- ochrona zdrowia człowieka
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania regionalnych i światowych problemów środowiska.

W naszym kraju zasada zrównoważonego rozwoju realizowana jest poprzez liczne strategie i programy, spójne z dokumentami międzynarodowymi i unijnymi.

Polska współtworzy europejską sieć ekologiczną Natura 2000, obejmującą obszary koncentracji wrażliwych siedlisk oraz rzadkich i ginących gatunków ptaków. Tereny objęte projektem planu położone są w zasięgu obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Istniejące problemy ochrony środowiska

Atutem terenów jest też ich dobra dostępność komunikacyjna i brak trwałego zainwestowania i uzbrojenia podziemnego, które utrudniałoby planowane zagospodarowanie, dostatecznie duża odległość od istniejącej zabudowy (usytuowanej przy potencjalnych trasach transportu kruszywa).

Najważniejsze problemy związane z ochroną środowiska, przy wprowadzaniu planowanego zagospodarowania (eksploatacja powierzchniowa kruszywa naturalnego):

- skuteczna ochrona wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów, zawartych w Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB 300011 - zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, z 14 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r., poz. 560)
- ochrona siedlisk przyrodniczych wymienionych w SFD dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie
- ochrona środowiska wodnego w sytuacji planowanej eksploatacji złóż w dużej części nawodnionych.

Przewidywane oddziaływania projektu zmiany studium na środowisko

Przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu będą dosyć duże, co wynika z samej natury odkrywkowej eksploatacji kopaliny. Eksploatacja kruszywa naturalnego nie zmieni jednak charakterystycznych cech miejscowego krajobrazu.

Zakres ingerencji planowanego zagospodarowania w środowisko gruntowo-wodne będzie znaczny. Roboty udostępniające złożę polegają na zdejmowaniu nadkładu i przemieszczaniu go na tymczasowe zwałowiska usytuowane na obrzeżach złoża, w obrębie terenu i obszaru górniczego. Eksploatacja prowadzona będzie przypuszczalnie systemem odkrywkowym, wyrobiskiem typu wgłębny, metodą ścianową z mechanicznym urabianiem kopaliny do zwierciadła wody, później spod wody. Użycie ciężkiego sprzętu budowlanego i transportowego stanowi potencjalne zagrożenie dla śro-

dowiska wodno-gruntowego (ewentualny wyciek substancji ropopochodnych). Zagrożenia zanieczyszczeniem użytkowych poziomów wodonośnych gminy nie będzie.

Planowane zagospodarowanie będzie miało nieduży wpływ na klimat lokalny terenu. Niezorganizowana emisja gazów i pyłów do powietrza, związana ze spalaniem paliw w silnikach spalinowych podczas ich pracy oraz ruchem pojazdów odbierających surowiec z kopalni nie wpłynie znacząco na stan higieny atmosfery.

Nie przewiduje się też bezpośredniego oddziaływania nowej funkcji na komfort życia mieszkańców obu miejscowości. Objęte zmianą tereny położone są jednakże w znacznym oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej wsi Śmieszkowo (ca 750 m) oraz miasta Sława (najbliższe budynki w odległości około 300 m, za lasem).

Tereny objęte zmianą studium położone są w zasięgu obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Teren w Śmieszkowie znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie i częściowo OCHK Pojezierze Sławsko-Przemęckie. Teren w Sławie położony jest tylko w obrębie tego pierwszego.

Skutkiem dotychczasowych przekształceń obu terenów jest ich niewielka różnorodność biologiczna.

Dopiero w fazie rekultywacji terenów nastąpią istotne zmiany.

Na terenie objętym zmianą studium nie ma zabytków wpisanych do rejestru ani ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Nie występują tu również dobra materialne.

Rozwiązania alternatywne i propozycje dotyczące metod analizy skutków realizacji zmiany studium

Analizowany projekt zmiany studium jest rozwiązaniem optymalnym, będącym wynikiem analiz przeprowadzonych na etapie tworzenia koncepcji zagospodarowania terenu, powstałym przy stałej współpracy autorów projektu studium i prognozy.

Wprowadzone zagospodarowanie nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska i standardu życia mieszkańców miejscowości, w których usytuowane są tereny objęte zmianą studium. Planowane zagospodarowanie nie będzie też znacząco negatywnie oddziaływać na obszary chronione, siedliska przyrodnicze oraz gatunki flory i fauny.

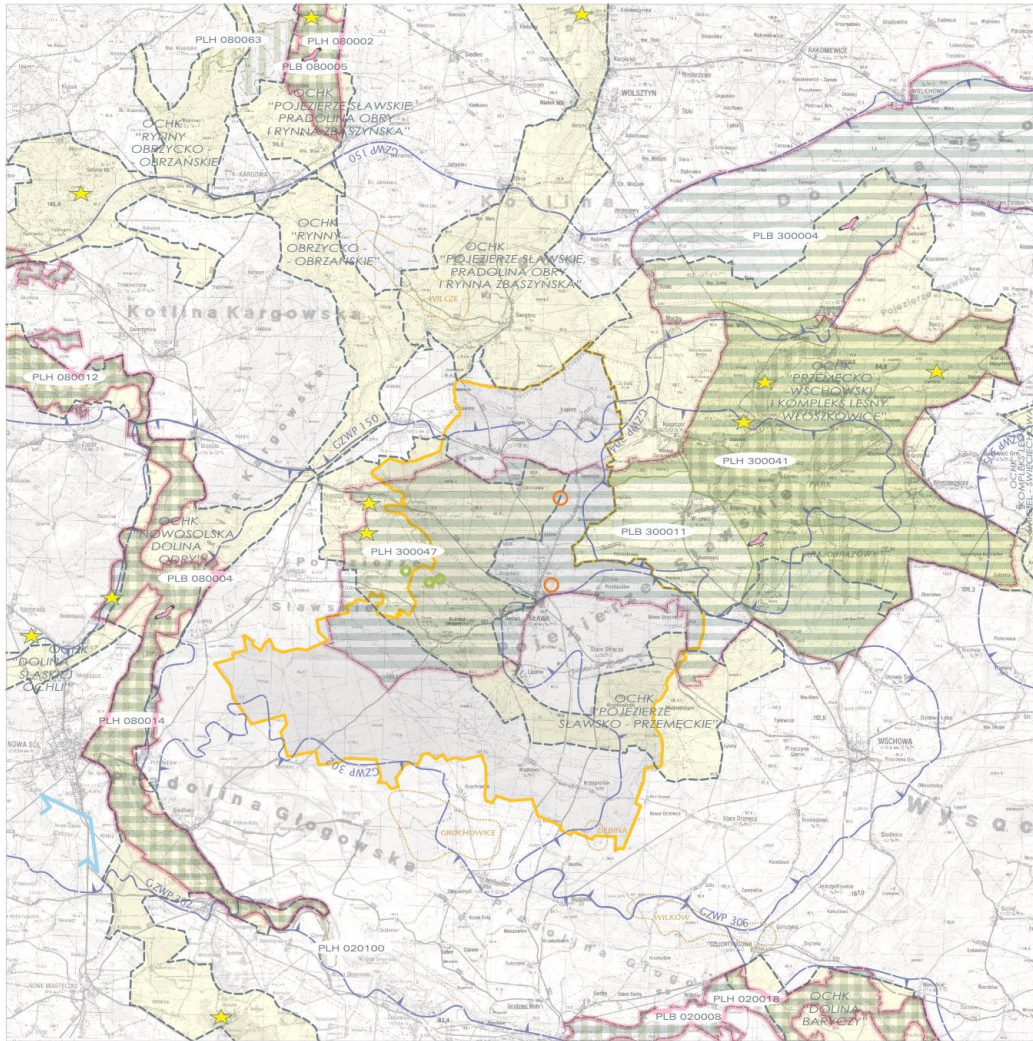
Projekt zmiany wprowadza jednak funkcje dosyć obciążające środowisko, wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenia zakresu i częstotliwości monitoringu skutków oddziaływania inwestycji na środowisko.

Na etapie realizacji zmiany studium wskazana jest analiza i ocena stanu poszczególnych elementów środowiska w oparciu o bieżące wyniki badań monitoringowych i pomiarów prowadzonych przez odpowiednie służby ochrony środowiska, ochrony przyrody czy organizacje ekologiczne.

Podsumowanie

Zmianą studium objęto dwa nieduże tereny położone w Sławie i Śmieszkowie, przeznaczone pod powierzchniową eksploatację kruszywa naturalnego.

W przedstawionym kształcie projektowane zagospodarowanie nie przyczyni się do degradacji środowiska przyrodniczego oraz różnorodności biologicznej ani nie naruszy spójności i integralności obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie, w granicach którego tereny objęte zmianą studium są położone. Nie będzie też źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu ustawy z 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) – do najbliższej granicy państwowej jest co najmniej 80 km.

na podstawie map topograficznych 1: 100 000, PPGK - 1993

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO... gmina SŁAWA

Typ przyrodnicze

1: 200 000

- REZERWATY PRZYRODY
- PRZEMECKI PARK KRAJOBRAZOWY
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW w systemie NATURA 2000: "POJEZIERZE SŁAWSKIE" (PLB 300011), "DOLINA ŚRÓDKOWEJ ODRY" (PLB 080004), "WIEKI LEG OBRZĄNSKI" (PLH 300004), "LEGI ODRZĄNSKI" (PLH 020008) oraz "JEZIORA PSZCZYŃSKIE I DOLINA ODRY" (PLB 080003)
- SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIĘDLUK w systemie NATURA 2000: "OSTOJA PRZEMECKA" (PLH 300041), "TURAWIE BĄGNO SŁAWSKIE" (PLH 080047), "NOWOSOLSKA DOLINA ODRY" (PLH 080014), "LEG ODRZĄNSKI" (PLH 020018), "BORY BABIMOJSKIE" (PLH 080063), "RYNNA JEZIOR OBRZĄNSKICH" (PLH 080002), "KARGOWSKIE ŻAKŁA ODRY" (PLH 080012) oraz "KOZIOŁÓG W CZERNEJ" (PLH 020100)
- UŻYTKI EKOLOGICZNE
- OSTOJE PTAKÓW O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM ("POJEZIERZE SŁAWSKIE" - PL 073, "WIEKI LEG OBRZĄNSKI" - PL 072, "LEGI ODRZĄNSKI" - PL 080), "DOLINA ŚRÓDKOWEJ ODRY" - PL 071 oraz "JEZIORA PSZCZYŃSKIE I DOLINA ODRY" - PL 069) według OTOP
- CHRONIONE, CZWARTORZĘDOWE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH: CZWP 110 - PRADOLINA WARSZAWA - BERKA, CZWP 304 - ZBIORNIK MIĘDZYMORCENOWY PRZEMET, CZWP 305 - ZBIORNIK WSCHODNIA, CZWP 303 - PRADOLINA BARYCZ-GŁOGÓW oraz CZWP 305 - ZBIORNIK MIĘDZYMORCENOWY LESZNO
- ŻŁOŻA GAZU według PIG
- KIERUNEK NAJCZĘSTSZYCH WIATRÓW
- ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO gminy SŁAWA

